

JÄSENEHDOTUS

jäsenehdotus pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta pakolaisten aseman ja turvapaikkaoikeuden turvaamiseksi

Ehdotus

Vasemmistososialistinen vihreä ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että Pohjoismaat tekevät yhteistyötä turvapaikkaoikeuden turvaamiseksi ja pakolaisten vastaanottamisen ratkaisemiseksi.

että Pohjoismaat lopettavat rajatarkastukset maiden välillä pohjoismaisen passivapauden turvaamiseksi.

että Pohjoismaat aloittavat maahanmuuton ja kotouttamisen kysymyksiin keskittyvän pohjoismaisen yhteistyön säännöllisten ministerikokousten muodossa.

että Pohjoismaat kartoittavat yhteistyössä YK:n kanssa, miten pakolaisten vastaanottoa voidaan parantaa ja turvapaikkaoikeus turvata.

että Pohjoismaat tekevät yhteistyötä perheenyhdistämisen helpottamiseksi Pohjoismaissa.

että Pohjoismaat toimivat yhdessä Dublinin sopimuksen tarkistamiseksi.

Taustaa

Valtava pakolaisten virta on saanut Pohjoismaat kilpailemaan siitä, kenellä on tiukin pakolaispolitiikka. Sen sijaan että vastaisimme pakolaistilanteeseen yhteistyön keinoin, liikkeellä onkin kansallista egoismia. Nyt yhtä pohjoismaisen yhteistyön tärkeimmistä edistysaskeleista, vapaata liikkuvuutta ja maiden välistä passivapautta, on rajoitettu. Yhteistyön puutetta maiden välillä pahentaa entisestään se, että oikeistopopulistiset puolueet ovat Pohjoismaissa hallitusasemassa ja vaikuttavat maissamme harjoitettavaan politiikkaan. Puolueiden politiikka, joka tähtää rajojen sulkemi-

seen, ei merkitse yksin rajoituksia turvapaikkaoikeuteen, vaan se myös hajottaa pohjoismaista yhteistyötä. Vasemmistopuolueet Pohjoismaissa haluavat sen sijaan, että maat pyrkivät yhteistyön keinoin vastaamaan pakolaistilanteeseen ja pelastamaan pohjoismaisen passiunionin.

Pohjoismaat ovat tietoisesti vaikeuttaneet ihmisten oikeutta hakea turvapaikkaa. Se on vaarallinen kehityskulku, joka vaarantaa turvapaikkaoikeuden ja ihmisoikeudet.

Toimivaa yhteistyötä ei voi rakentaa sillä tavoin. Maailman pakolaistilanteeseen tulee päinvastoin pyrkiä vastaamaan lisääntyvällä yhteistyöllä. Poliittisista edellytyksistä riippuen sitä voidaan tehdä eri tasoilla – Pohjoissa, Euroopassa ja YK:ssa. Nykytilanteessa, missä EU:n politiikka on suurien haasteiden edessä, on erityisen tärkeää, että Pohjoismaat ryhtyvät yhteistyöhön. Me haluamme, että Pohjoismaiden hallitukset tapaavat viipymättä ja keskustelevat siitä, miten voimme yhteisvoimin vastata tilanteeseen.

Pakolaisten oikeus hakea turvapaikkaa siitä maasta, jossa he ovat, tulee säilyttää. Samalla meidän tulee laajentaa yhteistä vastuuta ja turvapaikankahakijoiden jakamista maiden kesken. Yksi Pohjoismaiden välillä käytävien keskusteluiden tuloksista voisi olla se, että määritellään vähimmäistaso sille, miten tänne tulevat ihmiset otetaan vastaan. Kyse voi olla säännöistä ja käytännön yhteistyöstä perheenyhdistämisissä. Näin saadaan pysäytettyä kilpajuoksu kohti pohjatasoa samalla kun kukin maa voi soveltaa sallivampia ja humanimpia sääntöjä. Haluamme tarkastella mahdollisuuksia helpottaa perheenyhdistämisä Pohjolan ulkopuolella sijaitsevien Pohjoismaiden suurlähetystöjen harjoittaman koordinoinnin ja yhteistyön keinoin.

Pohjoismaiden tulee pakolaisiin kohdistetun paineen sijaan painostaa EU:ta tilanteen saamiseksi hallintaan. Dublinin sopimus ei tällä hetkellä toimi, ja se tulee korvata järjestelmällä, joka takaa turvapaikkaoikeuden ja jakaa vastuun oikeudenmukaisella tavalla. Turvapaikkahakemusten käsittelyn sääntöjä ensimmäisessä tulomaassa tulee tarkistaa, sillä ne luovat kohtuutonta painetta tiettyjä maita kohtaan. Perheenyhdistämisestä tulee priorisoida ja se tulee toteuttaa sujuvasti.

Vastaus ei voi olla se, että seurataan vain passiivisesti sivusta, miten Kreikkaan, Italiaan tai Makedoniaan syntyy suuria pakolaisleirejä. Vastaus ei voi olla myöskään se, että Turkki toimii EU:n rajapoliisina ja me puolestamme vaikenemme Turkissa tapahtuvista poliittisista vainoista.

Eurooppa tarvitsee uuden sopimuksen, johon on kirjattu selkeät ja oikeudenmukaiset periaatteet siitä, miten jaamme yhdessä meille kuuluvat tehtävät. Tarvitaan vastuunjako eurooppalaisella tasolla. Mahdollisimman monta Euroopan maata tarvitaan mukaan jakamaan pakolaismäärää yhteisesti ja solidaarisesti maiden kesken.

Valitettavasti moni asia viittaa siihen, että EU ei kykene löytämään realistista ratkaisua, ja siksi olemme avoimia aloitteelle, jossa samanmielisten maiden koalitio on viitoittamassa tietä ja myötävaikuttamassa kestävästä ratkaisusta löytymiseksi.

Kolmas vaihtoehto on se, että YK ottaa tilanteessa suuremman roolin. Olemme valmiit antamaan YK:n pakolaisjärjestölle (UNHCR) suuremman roolin Eurooppaan saapuvien pakolaisten jakamisessa, kuten aiemminkin on tapahtunut.

Vapaa liikkuvuus Pohjoismaiden välillä on ollut menestystarina, joka on tehnyt maistamme dynaamisempia. Jo 1950-luvulta saakka voimassa ollut passivapaus on syventänyt ja vahvistanut pohjoismaista yhteisöä. Tarvi-

taan selkeä yhteinen näkemys siitä, että rajatarkastuksia Pohjoismaiden välillä halutaan välttää ja että ne ovat vain väliaikainen ratkaisu.

Tiukemmat rajatarkastukset ja vaatimukset myös linja-auto-, juna- ja lauttamatkustajien henkilöllisyyden tarkastamisesta liikennöitsijän toimesta johtavat siihen, että pakolaisten on jatkossa erittäin vaikea tulla Pohjolaan. Se voi johtaa uusiin epätoivoisiin ja vaarallisiin pakoyrityksiin samalla kun se suosii pakolaisten salakuljettamista. Tällöin me olemme mukana luomassa suljettujen rajojen dominovaikutusta Euroopassa. Pohjoismaiden tulee entistä tiiviimmän yhteistyön kautta löytää yhteisiä ratkaisuja turva- paikkaoikeuden turvaamiseksi. Haluamme säänneltyä maahanmuuttopoliitiikkaa, mutta emme halua, että rajatarkastuksia, henkilöllisyyden tarkistamisia ja viisumivaatimuksia käytetään keinona rajoittaa turvapaikan saamista.

Pohjolaan tulevalla henkilöllä tulee olla samat oikeudet ja työehdot kuin kaikilla muillakin työntekijöillä. Esimerkiksi yrityksen päätös irtisanoa tai palkata henkilö ei saa koskaan olla turvapaikan myöntämisen peruste. Emme halua heikentää pakolaisten oikeutta tehdä työtä ja olla mukana luomassa jakoa niin sanottuihin A- ja B-työntekijöihin. Sen sijaan haluamme hyödyntää pakolaisten ammattitaitoa ja panostaa koulutukseen ja kielitaitoon.

Pohjoismaiset työmarkkinat ovat selkeästi kytköksissä toisiinsa. Siksi meidän tulee torjua sosiaalista polkumyyntiä ja työntekijöiden hyväksikäyttöä työmarkkinoilla.

Meidän tulee hyödyntää olemassa olevia mahdollisuuksia ennen kaikkea YK:n kautta, jotta voimme löytää Syyrian-konfliktiin poliittisen ratkaisun. Pohjoismaiden tulee toimia yhdessä aktiivisen neuvottelu- ja rauhanprosessin edistämiseksi. Haluamme Pohjoismaiden panostavan yhteisesti ja pitkäjänteisesti nostamalla niiden Syyrialle ja sen naapurimaille myöntämää apua. Avun tulee olla sekä humanitaarista tukea että pitkän aikavälin panostuksia esimerkiksi lasten koulutukseen. Haluamme, että maailman rikkailla mailla on valmius eräänlaiseen aikamme Marshall-apuun siinä tilanteessa, kun sodan runtelemiin maihin on saatu palautettua rauha. Silloin maat tarvitsevat demokraattisten laitosten ja infrastruktuurin jälleerakentamiseen laajaa tukea.

Niin kauan kuin akuutti kriisi on olemassa, Euroopassa tarvitaan myös suoria toimia ihmishenkien pelastamiseksi. Me haluamme, että Pohjoismaat tekevät yhteisen aloitteen pelastustoimien lisäämiseksi Välimerellä ja toimivat yhteiseurooppalaisten pelastustoimien edistämiseksi Välimerellä.

Pohjoismaiden hallitusten tulee tavata viipymättä edellä kuvailtujen haasteiden ratkaisemiseksi. Pohjoismaiden vasemmistopuolueilla on tarjota ehdotukset, joiden avulla säilytetään oikeus turvapaikkaan ja pohjoismaiden yhteistyö. Vaadimme, että Pohjoismaiden hallitukset kantavat vastuun tilanteesta ja etsivät yhteisiä ratkaisuja.

Kööpenhaminassa 13. lokakuuta 2016

Christian Juhl (EL)

Christian Poll (ALT)

Håkan Svenneling (V)

Iddimangiu Bianco (IA)

Paavo Arhinmäki (vas.)

Steingrímur J. Sigfússon (VG)

Torgeir Knag Fylkesnes (SV)